

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletna . . . 240 K
 mesečna 20
 za sused ozemlje 300
 za inozemstvo . . . 600

Oglasi za vsak mm višina
 stolpca (58 mm) . . 2 K
 mali oglasi do 80 mm
 stolpca (58 mm) . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
 Telefon št. 75

Upravištvo:

Sodna ulica št. 5
 Telefon št. 32

Račun iz. post. šek. urada
 št. 11.842

Ljubljana, 16. septembra.

Ko preiskujemo skelečo rano valutenepresije, ki slabi državno telo, moramo prst položiti tudi na problem, ki ni najtežji, a gotovo najbolj tragičen izmed problemov, ki jih treba rešiti, na hrvaški problem.

Gotovo je, da sedanji položaj na Hrvaškem kvari kredit države. Pojavlja se v vseh variantah. Od informacije, ki jo daje trgovska pisarna o izgledih trgovine in industrije, do podpisa državnega posojila. Srce te boli, ko prihajaš v naš lep Zagreb. Povsod je videti znake blagostanja in visoke kulture; narodni jezik in domača uprava, neomejena svoboda gospodarskega in političnega udejstvovanja, od dne do dne rastoča množica kulturnih institucij. Naš Zagreb ima že velikomestni značaj.

In vendar, ko vidiš vse to bogastvo, svobodo in lepoto, te pretrese mrzlo hlad, ki veje iz prenapetih src. Ne čuješ deset stavkov, že občutiš neko težino ali pa odkrito obtožbo. Zaman iščeš stvarnih razlogov za to pozešanje. Upravne pogoje; davčne težave imata Beograd in Ljubljana v izobilju; skoraj bi rekli, da je ravno trgovski in industrijski svet pri nas bolj ureden, odločnosti davčnega uradnika nego v Zagrebu. Vse male afele o nekakem domnevanem preziranju hrvaškega imena niso v stanju uveriti nas o tem, da gre za več, kakor za običajne plemenske nagajivosti, ki jih ne jemljemo tragično, ne kadar nam prijatelj iz Zagreba viče, da smo »požrešni Kranjci«, ne kadar kdo odgovarja, da so brati Hrvatje vsi skup »hudiči«. Na take reči se smeje vsak razumen človek.

Pravi vzrok je tragično razočaranje Hrvatstva, ki mu je nova situacija došla sredi njegovega dolgoletnega boja z Madžarstvom. Ves narod, odgojen že stoletja v državno-pravnem idealu, se ne more nenkrat orijentirati v nacionalistični ideal Jugoslavije. Saj že med Slovenci, ki nismo nikoli imeli ne Slovenije, ne državoprapnih vsaj navedenih svobod, zastav in amblemov, skušajo marsikateri spraviti v nasprotje ideal zedinjene Slovenije z Jugoslavijo. Ne smemo se čuditi, da sedanja generacija z največjo težavo vrši v sebi proces preorijentacije. Vsa državna politika bi morala biti uravnana v prilog temu procesu.

Naš državni narod jugoslovanski sestoji iz treh plemen, kojih imena in svojstva so za vso bodočo zgodovino naše države neizbrisna. To je brezdvomno pasivna dedščina, a vsaka pogreška bi pasivum še povečala. Bavarsko - pruski spor zopet enkrat pretresa Nemstvo, dasi sta Bavarec in Prus krvavela na istih bojiščih in stvorila Nemčijo, kjer sta našla prostora za nečuvstvo nagel gospodarski napredek. Največja pogreška bi bila, če bi se dve plemeni v svojem tekmovanju združevali proti tretjemu.

Slovenec se rado očita, da grede s Srbi zoper Hrvate. Istina je, če se prevratne elemente, ki hočejo državo razdeliti, istovetno s Hrvatstvom, da smo s takim »Hrvatstvom« v boju. Če se uresniči Radičeva »nevtralna hrvaška republika«, smo Slovenci odrezani od Srbov, to je od svobode, ker moramo pasti pod Avstrijo in Italijo. Da se borimo zoper tako »Hrvatstvo« in obenem za obstoj Jugoslavije, nam tega ne bo nihče zamerilo. Brez samoopredeljenja nimajo ni Hrvatje ni Slovenci ni Srbi sami zase, temveč le cel narod skupaj.

Preko tega pa je neosnovano sumničenje, ako so hoče izigravati Hrvate proti Slovincem in obratno. Slovenci imamo več smisla za realno politiko, državno-pravno negacijo smatramo za nesrečo. Neudeležba velikega dela Hrvatov na državnem poslu v Beogradu je nesreča za Hrvate, za nas, za celo državo. Ako na mi, brezumno prijavljajo državo in njeno ustavo, milimo, da je za državo in naše ljudstvo boljše, če ne stojimo v kotu s prstom v ustih, kakor nalična deca, to še ni nobena odpoved bratstva, ki nas v čisto enaki meri veže na Hrvate in Srbe.

Kakor bi bila pogreška, Slovence in Srbe izigravati proti Hrvatom, tako smatramo za zločinsko početje propagando nekake obrambne zveze Hrvatov in Slovincov proti Srbom. To je parola gospoda Korošca, ki govori o nesamostojnih Slovincih in Hrvatih, ki so vsi katoliki, napram gospodu Jim Srbom, ki so pravoslavni. Kdor je total Jugoslovane upropasti, ta je hetinkitno prišel na to idejo. Franc

Nove italijanske intrige v Albaniji in Crnigori

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Po vesteh iz Rima poročajo italijanski listi, da so se začeli zbirati v Albaniji črnogorski četaši, ki nameravajo podvzeti vpad v Črno goro. Četaši da so baje dobro organizirani in oboroženi; njih število je do sedaj še malo — komaj nekaj nad sto — narašča pa baje vsak dan.

Četaško akcijo vodi črnogorska »vlada«, ki skrbi za denar, orožje, municijo in za prevoz iz Italije, kjer se četaši zbirajo. Baje je pripravljen za prevoz nadaljnjih 500 Črnogorcev.

Potrdila o istinitosti teh vesti do

sedaj še ni. Verjetne pa so vsekakor. V beograjskih krogih so uverjeni, da akcije ne vodi kaka črnogorska vlada, ampak s pomočjo in odobrenjem italijanske vlade, italijanski šovinistični krogi, ki se ne morejo sprizniti z dejstvom ujedinjenja Črne gore z Jugoslavijo. Ti krogi računajo dalje s tem, da bi mogla črnogorska akcija na albanskih mejah okrepiti italijansko stališče pri reševanju albanskega problema.

Ta nov dokaz italijanske zahrbtnosti je vzbudil v beograjski javnosti splošno ogorčenje.

Slovenski kmetje na kraljevem grobu

PRISRČNI SPREJEM V POSAVINI IN ŠUMADIJI.

Beograd, 16. septembra. Poset slovenskih kmetov v Posavini in Šumadiji je nudil dokaz ljubezni, ki vlada med našim seljaštvom. Šumadinci so sprejeli slovenske kmete s tolikim navdušenjem, da je presegalo vsako pričakovanje. V Zatrežju je bil prvi sprejem. Od tu so jih spremljali do Obrenovca seljaki na konjih. Sijajen je bil sprejem v Obrenovcu, kjer so bili slovenski kmetje pozdravljeni z lepimi nagovori. V Valjevu sta jih pričakovala vojaška in zasebna godba ter jim je bil tu prirejen tudi svečan banket.

Iz Valjeva so odšli slovenski kmetje v spremstvu srbskih seljakov v Oplenovac, kjer so položili krasen venec na sarkofag kralja Petra. Venec so prinesli v Srbijo iz Slovenije. Na vencu je bil napis: »Kralju Osvoboditelju — slovenski kmetje.« Tu je imel govor slovenski kmet, ki je podarjal zasluge pokojnega kralja. Slovenski kmetje so se zlasti divili organizatoričnemu zmislu srbskih seljakov, posebno jih je očarala vinarska zadruga v vasi Banji, kakor tudi racionalno obdelovanje zemlje.

Predlogi za izboljšanje valute

MONOPOLIZIRANJE VALUTNE IN DEVIZNE TRGOVINE. — PREPOVED PLAČIL V INOZEMSTVO. — IZVOZNE OLAJŠAVE.

Beograd, 16. septembra. Ena izmed naredb, ki naj bi se po mnenju finančnega ministra dr. Koste Kumanudija uporabile v svrhu izboljšanja tečaja dinarja, naj bi bilo ukinitje svobodne trgovine z valutami in devizami. Vsi ti posli naj bi se izključno poverili Narodni banki. V tej smeri se vodi pogajanja, vendar pa ni prišlo do definitivnega sklepa. Zastopnik finančnega ministra, Slavko Petrović, je o tem razpravljal s člani upravnega odbora Narodne banke. Danes je sklical banka sejo upravnega odbora, na kateri bi se imelo končno veljavno sklepati o predlogu finančnega ministra.

Druge važna odredba finančnega ministra, ki jo namerava za sedaj predlagati, bi obstojala v tem, da se našim trgovcem prepove za leto dni plačilo v inozemstvu. Po računu strokovnjakov dolgujejo sedaj naši trgovci inozemstvu okoli 250 milijonov frankov. Naši trgovci kupujejo za vsako ceno tujo valuto, kadar poteče plačilni rok. To je poleg ostalih vzro-

kov istotako povod padanja dinarja. Da bi se odpravil vsaj ta razlog, je finančni minister Kumanudi sklenil, odrediti, da se odlože za leto dni plačila trgovcev. To bi se moglo doseči na dva načina, bodisi s tem, da bi država jamčila za vse te dolge trgovcev, bodisi da bi jih takoj izplačala, pri čemer bi bili obvezani vsi trgovci-dolžniki, da po enem letu povrnejo dotične vsote v isti moneti, v kateri jih sedaj dolgujejo nozemstvu.

Tekom današnjega večera bo finančni minister izdelal definitivne predloge o odredbah za izboljšanje tečaja dinarja. Ti predlogi bodo predloženi na odobrenje ministrskemu svetu. V naših službenih finančnih krogih se gleda z optimizmom na nadaljnji razvoj tega vprašanja. Upajo, da se bo istotako z olajšanjem izvoza mnogo storilo za izboljšanje dinarja, ter sodijo, da se bo v bodoče za izvoz pšenice plačalo samo po 20 par izvozne carine od enega kilograma. Izvoz lesa bo popolnoma oproščen vsake carine.

IZ DEMOKRATSKE STRANKE.

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Glavni odbor demokratske stranke ima jutri dopolno ob pol 10. uri sejo, na kateri se bodo pretresale notranje strankine zadeve. Davidović bo imel pred sejo konferenco z demokratskimi ministri.

POSVETOVANJE RADIKALCEV O PROTICU.

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke bo imel jutri sejo, na kateri bo reševal o Protičevi akciji. Zaradi Protičeve nediscipliniranosti

Ferdinand je žarel radosti, predstavljajoč si novo Slivnico in Bregalnico, ki bi se bile med Srbijo in katoliško Hrvaško - Slovenijo. Tudi Italijani so lansirali tako idejo, še po prevratu. Vsako vezanje dveh plemen proti tretjemu je zločin, ki preti uničiti državo.

Hrvatska kriza je kriza našega edinstva. Njo razrešiti mora biti složni napor vseh rodoljubov. Nihče odsotnosti velikega dela hrvaškega krila ne občuti tako resno kakor Slovenci. Neizmerna je škoda, ki jo trpe Hrvatje radi tega. Ali oni jo trpe dvojno, kajti s

nameravajo izvajati posledice. Svoje sklepe nameravajo objaviti javnosti v obliki komunikeja.

SARAJEVSKI NOVINARJI ZA INVESTICIJSKO POSOJILLO.

Sarajevo, 16. septembra. Sarajevska sekcija Jugoslovenskega novinarskega združenja je podpisala 40.000 kron državnega posojila.

Nauen, 16. septembra. Kakor poročajo iz Rige, je došlo v tamošnjo luko angleško brodovje 14 ladij.

kolikor je oslabiljena vsa država, zopet posledice v veliki meri padejo na Hrvate.

Državno-pravna gesla so brezupno vpitje. Iz njih ne bo kruha, temveč le pesek, ki bo lomil zobe našim. Idealna politika v okviru nove državno-pravne situacije — čim bi to geslo prodrlo med močnim delom hrvaškega meščanstva ali seljaštva, takoj bi bili Slovenci tu kot pomočniki, da Hrvatska zavzema ono krepko vlogo v državi, ki ji gre po broju, po kulturni in ekonomski moči.

Popolen grški poraz v Mali Aziji

UMIK NA VSEJ ČRTI. — ANTANTA DO ZOPET POSREDOVALA.

Pariz, 16. septembra. (Izv.) Iz Carigrada poročajo listi, da so doživeli Orki na reki Sakariji hud poraz, ki je mnogo večji in občutnejši, nego se je prvotno poročalo. Ako bi imeli Turki na razpolago dovolj čet, bi mogli izvršiti protinapade proti Orkom in jih potisniti nazaj preko črte, s katere so začeli Orki svojo ofenzivo.

Gotovo pa je že danes, da je grška ofenziva končala s popolnim neuspe-

kom, ker so Orki doživeli v dvanajst-dnevni bitki na Sakariji tak poraz, da ne morejo nadaljevati nobene akcije.

Enaka poročila priobčujejo tudi londonski listi, ki pravijo, da sta oba sovražnika tako izčrpana, da ne moreta nadaljevati vojne in bi bil sedaj čas za zaveznike, da začno s posredovalno vlogo, ki bi se ji gotovo odzvali tako Orki kot Turki.

Glavna skupščina hrvaških industrijcev

ZA INVESTICIJSKO POSOJILLO. — VALUTNO VPRAŠANJE.

Zagreb, 16. septembra. Deželna zveza industrijcev je imela včeraj popoldne pod predsedstvom Aleksandra plenarno sejo, na kateri se je v prvi vrsti razpravljala nedavno proglašena naredba o zavarovanju delavcev. Po razpravi se je sklenilo, da se zveza industrijcev obrne na ministarstvo za socialno politiko z obširnejšo spomenico in da se v prvi vrsti protestira proti temu, da niso bili zainteresirani v Hrvatski in Slavoniji zaslišani preden se je objavila naredba. Zveza hoče posredovati tudi pri ministarstvu za trgovino.

Na poziv deželne blagajne za zavarovanje delavcev se je sestavila kandidatna lista za imenovanje v ravnateljstvo in nadzorstvo deželne blagajne, kakor tudi za zakladno zdravilišče Brestovac.

Nadalje se je razpravljalo tudi o pravilniku za državne nabave ter se je v devetih točkah ugotovilo stališče industrijcev v tem vprašanju. Za tem se je razpravljalo vprašanje zavarovanja indu-

strijskih podjetij za slučaj požara ter je bil izvoljen poseben odbor, ki naj se pogaja z zavarovalnimi družbami radi znižanja premij in radi ugodnejših pogojev. Zvezni tajnik je poročal o načrtu invalidskega zakona in o korakih, ki jih je zveza podvzela radi tega vprašanja.

Predsednik je nato apeliral na vse industrijce, naj čim živahnije in s čim večjimi vsotami sodelujejo pri podpisovanju državnega posojila, ki bo omogočilo investicijo za izboljšanje našega prometa.

Končno se je razpravljalo o padanju naše valute ter je predsednik poudarjal, da je v prvi vrsti dolžnost države, da zavaruje svojo valuto, za kar se doslej še ničesar ni storilo. Po razpravi je bilo sklenjeno, da podvzame zveza industrijcev skupno s zvezo denarnih zavodov in zvezo trgovcev energično akcijo v svrhu zaščite izredno ogroženih interesov vsega našega gospodarstva. S tem je bila seja po 18. uri zaključena.

Razočaranje nad Protičevo akcijo

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Akcija Stojana Protića, na katero je opozicija stavila svoje nade, nima izdaleka pričakovane uspeha in se sploh ni izkazala kot politična senzacija. Beograjsko časopisje Protičev proglas ostro obsoja in mu predbaciva, da ni objektivni in da je z njim hotel samo odriniti one osebnosti nad seboj, ki so na poti njegovim ambicijam, da bi prišel na vlado. Karakterističen je komentar radikalne beograjske »Tribune«, ki pravi: »Kot eden najboljših članov radikalne stranke bi moral g. Protić v naprej vedeti, da bo v svoji akciji osamljen. Radikalna stranka ni smela podpirati individualne politike svojega prvaka, ker njegova politika znači negacijo principa večine in princip demokratizma v obče.«

V političnih krogih ne pričakujejo od nove politične akcije Stojana Protića posebnega uspeha med narodom. Protić nasprotno upa, da pri volitvah utrdi svoj položaj med ljudstvom in se tako priklopi do vlade.

DOHODKI IZ TAKS.

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Državni dohodki na taksah in taksnih znamkah znašajo od julija do avgusta tega leta 45.558.998 dinarjev, dočim je bilo predvideno samo 14.487.250 dinarjev. To je prvokrat, da je iz te postavke več dohodkov nego je bilo proračunano.

GLAVNA SKUPŠČINA MUSLI-MANSKE STRANKE.

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Dne 16. oktobra se bo vršila v Sarajevu generalna skupščina muslimanske jugoslovanske stranke, na kateri se bo razpravljalo o dosežanjem delovanju stranke.

VELIKI RUDNIKI PRI BITOLJU

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Skupl-na privatnih inženjerjev je izsledila v bližini Bitolja velike žile mangana in železne rude. Ministrstvo za šume in rude je odpisalo v Bitolj posebno komisijo, da preišče odkrite rudnike.

BOLGARSKI POSLANIK PRI PAŠICU.

Beograd, 16. septembra. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je sprejel danes bolgarskega poslanika na našem dvoru, Todorova, v audijenci.

ZBLIŽANJE MED SOCIJALISTI IN KLERIKALCI V ITALIJI.

Rim, 15. septembra. (Izv.) Glede zblizanja med italijansko ljudsko stranko in socialisti glede enotnega nastopa v parlamentu je izjavil politični tajnik klerikalne stranke, Cavazzoni: »Stališča svoje stranke še ne morem razjasniti, ker bo stranka o tem šele sklepala na svojem kongresu, povem pa lahko svojeosebno mnenje, da sem v načelu prijatelj takega sporazuma. Razveseljiv pojav je že dejstvo, da iščejo socialisti zvez s političnimi strankami, ki priznavajo sedanji državni položaj, ker s tem priznavajo sami državno idejo, ki so jo doslej zanikavali in sabotirali.

SANKCIJE PROTI NEMČIJI OSTANEJO V VELJAVI.

Pariz, 16. septembra. (Izv.) Vrhovni svet je sklenil, da se sankcije proti Nemčiji, zlasti gospodarske, zaradi neolajnega postopanja Nemčije, še ne morejo ukiniti.

MOČNA ANGLEŠKA MORNARICA PRED CARIGRADOM.

Carigrad, 16. septembra. (Izv.) Z ozirom na razkritja, da pripravljajo turški nacionalisti napad na okupacijsko zavezniško vojsko v Carigradu, je priplula v Marmorsko morje velika angleška eskadra s petimi superdreadnoughti, dvema okloplnicama, osmimi križarkami, 12 torpednimi lovci in večjim številom torpedovk in podmornikov. Eskadra križari ob vsi turški obali.

ANGLEŠKI INDUSTRIJCI ZA ZBILŽANJE ANGLEŠKE VALUTE

Lond. 16. septembra. »Daily Mail« trdi na podlagi informacij iz poučenega vira, da namerava zveza angleških industrijcev voditi politiko, po kateri bi se tečaj angleškega funta znižal v toliko, da bi bila omogočena trgovina z inozemstvom.

Nauen, 16. septembra. Po uradni objavi so dobile pri deželnozbornih volitvah v Thüringenu meščanske stranke 26, socialisti pa 28 mandatov.

Dr. Alfred Jensen †

V četrtek je umrl na Dunaju ne-
padno velebd kapl velik prijatelj Slo-
vanov, tajnik Nobelovega instituta,
profesor slavistike na univerzi v
Stockholmu dr. Alfred Jensen. Prišel
je na Dunaj za nekaj dni, a tam ga je
prehitela nenadna smrt.

Pokojsnik je posvetil vse svoje znan-
stveno delovanje proučevanju slovan-
ske zgodovine in književnosti, veliko-
krat je prepotoval naše kraje in pisal
o njih po vseh evropskih listih. Raz-
mere v naših krajih je razumel samo
s kulturnega stališča; seznanjal je
severni svet z našo književnostjo in
mu podal v dovršenih prevodih naša
najboljša dela. Jensen je prevedel med
drugimi v švedščino vsega Prešerna,
na kar ga je navedel pokojni pesnik
Anton Askerc, s katerim je živel v
velikem prijateljstvu ter ga vedno ob-
iskoval, kadar je prišel k nam. Pre-
vedel je na švedščino tudi mnogo As-
kercevih pesmi ter več odlomkov iz
Jurčiča, Tavčarja in Krenika. Iz Hrvat-
ske literature je prevedel dela Gjal-
skega, Preradovića in Vojnovića, iz
srbske pa Matavulja, Veselinovića,
Vojislava Ilića in Jakšića, iz bolgar-
ske Stevejkova in Hristova.

V Jensenovem prevodu se še danes
igra po švedskih odrih Vojnovićev
«Ekinokelj». Največji njegovi pre-
vodni deli iz jugoslovanske književ-
nosti sta prevoda Njegoševga «Gor-
skega venca» in Mažuraničevga
«Cengić - age». Kot literarni historik
je proslavil Jensen z delom «Gund-
ulic in njegov Osman», ki je eno naj-
večjih literarno - historičnih del o slo-
viti pesniški dubrovniškega pesnika.
Leta 1911. je napisal Jensen znane-
nito kulturno delo «Habsburg», v ka-
terem je izključno s kulturnega stali-
šča dokazoval, da je obstoj habsbur-
ške dinastije in monarhije nemogoč,
ker nimata nobenih kulturnih zvez s
svojimi narodi.

Pokojsnik Jensen se je rodil 30. sep-
tembra 1859 v Lundu na Švedskem, v
Stockholmu je študiral filozofijo in se
tako posvetil ruščini, a nato srbo-
hrvaščini in slovenščini. Bil je nekaj
časa profesor, a nato se je podal na
potovanja po slovanskih pokrajinah.
Bil je parkrat tudi v Ljubljani kot
gost pesnika Askere. Ko se je osno-
val v Stockholmu Nobelov institut, je
postal Jensen njega tajnik in referent
za slavistiko.

Poleg Francoza Denisa je bil Jensen
oni, ki je seznanjal širni svet z lepoto
naše književnosti.

Večen spomin Alfredu Jensen!

Komedija na Reki se nadaljuje

Kastav, 12. septembra.

Pompozna in gostobesedna poročila
italijanskega časopisa o odhodu ardi-
sko-fašističnih okupatorjev luke Ba-
roša in izročitvi luke reški nacionalni
gardi, dalje poročila o odpoklicu «vi-
sokega komisarja» admirala Foschi-
nija ter italijanske delegacije z Reke
so precejšen del jugoslovanske javno-
sti zazibala v sladko nado, da je s tem
odigrano poslednjo dejanje te komedije
in da bo skoro vzhajala naša tro-
bojnica nad Trsatom in v Baroču.

Ta lahkovaren del naše javnosti je
nasledel zopet lažnjivemu italijanske-
mu časopisu. Naša javnost naj se že
vendar enkrat sprijazni s prepri-
čanjem, da se Italijanu ne sme ničesar
verjeti in da ni večjih komedijantov
in nezačepnežev na svetu od italijan-
skih šovinistov. Privaditi se je treba
dejstvu, da moramo vsako italijansko
poročilo, tihoče se njene jadranske po-
litike, sprejeti a priori s skepto in z
največjo rezervo.

Slovenski kmetje v Srbiji

Požarevac, 13. septembra.

Naše potovanje po Srbiji se je spro-
menilo v praveči zagostavljeni pohod,
triumf narodnega ujedinjenja, višek
iskrene bratske ljubavi. Jedva da se
moremo oddahnuti med ponavljajočimi
se slavlji, velikimi manifestacijami.
Iz Beograda smo se odpeljali 12. t.
m. z ladjo po Donavi proti Smedere-
vu. Na krovu so nam rezervirali naj-
lepši oddelek, tako da smo si lahko
nemoteno ogledovali prekrasno jugo-
slavansko obal, širne poljane na be-
natski strani, prijazno, nekoliko višje
srbsko obrežje, ki so po njem nasejana
lična bivališča, prijazni vinogradi.

Slučaj je nanesel, da sem se na
ladji seznanil z makedonsko filozofijo
Marijo Zafirovičev iz Radovišta ob
bolgarski meji. Ni bilo dolgo, da sva
se zapletla v najživahnejši razgovor o
razmerah tam doli v nekdanji njni
turški domovini z ene strani, in onli
gori pod našimi krasnimi planinami z
druge. Njeno živo in zanimivo slikan-
je bi trebalo, da bi objavil v celoti,
česar mi pa čas nikakor ne dopušča.
Omenim naj le, da so Turki dopuščali
narodu popolno versko in kulturno
svobodo, kratili so mu pa le osebo
prostost, ker je premnožno poglano v
tujino. Sosedni narodi so podpirali šol-

Italijanski vladni krogi so aranžirali
z uvodoma omenjenimi političnimi do-
godki na Reki novo farso, ki je imela
dvojni, popolnoma doseženi namen.
Prvič, da zamaši za nekaj časa usta
reškimi avtonomnim krogom, ki so že
— o Jugoslovanih niti ne govorim —
do grla siti italijansko «osvobodil-
ne akcije», a drugi njen cilj je bil, da
malo «potolazi» reeta prevrli jugo-
slavansko javnost, ki že tudi nestrpu-
pričakuje konca te nesramne italijan-
ske igre z Reko in Jugoslavijo. Prvi
so avtonomisti prišli do spoznanja, da
so se dali zopet voditi za nos, ko so
se prepričali, da je bila njihova «Guar-
dia Nazionale», ki je sprejela Baroš
in rok arditov, sestavljena od samih Ita-
lijancev iz kraljevine in da sta med nji-
mi samo dva Rečana. Avtonomisti so
zaradi tega priredili že nekaj protest-
nih demonstracij proti tej metamorfozi,
izvršeni na enostaven način: fašisti in
arditi so se samo preoblekli v uniforme
reških gardistov.

Med tem časom se je moglo že tudi
jugoslovanska javnost zopet prepriča-
la, da se italijanska vlada zvesto drži
gesla, katerega je general Caviglia v
svojem govoru v rimskem senatu o
italijansko-jadranski politiki postavil
kot direktivo za italijansko politiko
proti Jugoslaviji z besedami: «Se ved-
no bi se lahko v nealeki bodočnosti
nekaj pripetilo (namreč v Jugoslaviji),
kar bi bilo v prilog Italiji». Te direk-
tive se italijanska vlada točno drži in
od tod njena mojstersko-perfidna po-
litika zavlačevanja, laži in varanja v
reškem in sploh v jadranskem vpra-
šanju.

Da je finale brezvestne komedije,
katero igra Italija s tem, od nje na
smrt obojenim mestom, naravnost ne-
dodogden, sklepamo tudi iz govora,
katerega je sedanjí komandant ita-
lijanskih čet na Reki general Amantea
naslovil šefom reških civilnih oblasti,
ki so se mu pred tremi dnevi prišli
predstaviti, ter se je ob tej priložnosti
izrazil približno sledeče: «Jaz kot vo-
jak nimam strokovne sposobnosti, da
bi dalje časa načeloval reški civilni
administraciji. Zagotavljam vas pa, da
bo skoro dospel iz Rima višji uradni-
k-specialist za civilno administracijo,
ki bo prevzel reorganizacijo reške kve-
sture». Torej «Alto commissario» v
drugi izdaji. Lepa tolažba za propada-
jočo Reko! Glasilo avtonomne stranke
«La Voce del popolo» od 10. t. m.
energično odklanja milost generala
Amantea in pravi, da Reka pričakuje
od njegove misli samo, da zagotovi
javni mir in red, a ničesar drugega.

Dne 10. t. m. je došlo iz Brionja z
ladjo na Reko okoli 450 italijanskih
inženjerjev, ki so imeli svoj kongres
v Trstu: korporativno so se podali v
Baroš, da si ogledajo luko. Fašisti in
mularija so porabili ta slučaj za ma-
nifestacijo za italijansko Reko in Ba-
roš. Kričanja in razsajanja je bilo v
izobilju.

Med tem propada Reka z vsakim
dnevom bolj in bolj. Trgovina popo-
tnoma počiva. Vse avtohtono prebival-
stvo proklinja Italijo. Kakor potaplja-
joči krčevito zgrabi za rešilno vrv, ta-
ko so se tudi reški trgovski krogi s
poslednjim upanjem na rešitev oklenili
poročila rimskega časopisa, da se je
dosel spoznanje med jugoslovansko
in italijansko delegacijo radi otvoritve
železniškega prometa Reke z Jugosla-
vijo. Upajo s tem oživetí umirajočo
reško trgovino.

Mnenja smo pa, ako je ravno kar
omenjena rimska vest resnična, da se
jugoslovanski vladi ne bi smelo muditi
z otvoritvijo železniškega prometa z
Reko, ker to bo zopet izrabila Italija
za svoje politične namene na Reki.
Ne dajmo se tudi tu izrabljati od Ita-
lije! Odlasajmo in zavlačujmo kakor
to dela Italija s tako lepim uspehom.

Ribarska pogodba z Italijo

«Slovenec» in «Slovenski Narod» poro-
čata o dorzdevni kapitulaciji Jugoslavije
v ribarskem vprašanju. V tem oziru se
nam od poučene strani poroča:

Ribarsko vprašanje tvori del večmese-
čnih pogajanj, ki so se letošnjo pomlad
vršila v Beogradu med nami in Italijo v
zmislu tozadevnega predpisa rapalske
pogodbe. Pogajanja so se skrajno razbila.
Nato so bili pozvani večakci z obeh stran-
ni. Ti so konstatirali sledeče: Jugoslavija
želi zagotoviti ribarjem iz Visa in Kor-
čule, da smejo loviti po stari navadi v
laških vodah okoli Palagruže služeč se
pri tem servitutnih pravcih tudi na obali
Palagruže. Italija želi svojim Čočetom
zagotoviti lov ob celi istočni obali in po-
ninja zato reciprociteto. Večina te obale
je naše, le vode med Zadrom in bližnjim
otočjem in vode med Cresom in Lošni-
cem na eni in Krkom, Rabom in Pagom
na drugi strani (tkzv. Kvarnerol) imajo
nekako «mešan» značaj. Italijani so pre-
tili, da zapro morje s posebnimi mrežami
za tonino in druge ribe selivite med Istro
in Cresom in da bodo dopustili na širo-

Po svetu

— Novi angleški poslanik v Rimu.
«Morningpost» potrjuje vest, da bo Sir
Ronald Graham, dosedanjí britanski
poslanik v Hagu, imenovan poslani-
kom v Rimu mesto sedanjega poslani-
ka Buchanan. Novi britanski posla-
nik je star 51 let. Že zelo mlad je vsto-
pil v diplomatsko službo in je v raz-
nih funkcijah prepotoval vsa glavna
mesta Evrope. Leta 1919. je bil pod-
sekretar v ministrstvu zunanjih zadev.

— Gerhard Hauptmann kandidat za
predsednika nemške republike? Ber-
linski «Vorwärts» piše, da se razprava
že nekaj časa v literarnih in umet-
niških nemških krogih o kandidaturi
pesnika Gerharda Hauptmanna za
predsednika nemške republike. List
priznava, da je pesnik, je mnen-
ja, da se tako visoko politično mesto
ne more nuditi človeku, ki je povsem
apolitičen.

— Della Toretta obišče Budimpešto.
Rimska «Ida Nazionale» poroča, da
bo italijanski minister zunanjih zadev
v kratkem odpotoval v Budimpešto na
važne konference z Madžari radi Za-
padne Madžarske.

— Oberdankov spomenik. V pono-
deljek se bo na slovesen način v Be-
nečkih odkril spomenik Oberdanku, ki
je, kakor znano, poskusil v Trstu
atentat na cesarja Franca Jožefa.

— Severna mala antanta. Po za-
ključku zadnje skupne konference v
Helsingforsu so sklenile baltičke drža-
ve Lotiška, Estonska in Litva, obdr-
žavati periodične konference za obram-
bo svojih političnih, diplomatskih in
ekonomskih interesov. Takša konferen-
ca je zborovala te dni v Rigi. Na njej
se je sklenilo skupno delovanje ome-
njenih treh baltičkih držav, ki se v
političnem pogledu že imenujejo «bal-
tiška mala antanta». Glavni vzrok nje-
hovega političnega približevanja je
njih geografska situacija, ki jih nujno
veže eno na drugo.

— Nova vrsta tankov. Preteklo ne-
deljo so se vršili na vojaškem vežba-
lišču pri Londonu poskusi z novo vr-
sto tankov, ki so bili zgrajeni v arse-
nalu v Woolwichu. Posebnost teh tan-
kov obstoja v tem, da se lahko giblje-
jo na kopnem in po vodi. Poskusi pa
so se končali z nesrečo, ki bi postala
še mnogo večja, da ni došla hitra po-
moč. Ko je tank preplul okoli 300 m
na vodi, se je začel polniti z vodo in
se kmalu potopil. 30 častnikov, ki se
se nahajali v tanku, je bilo po truda-
polnem delu rešenih. Potopljeni tank
bodo dvignili iz vode, da se dožene
vzrok potopitve.

5 kupolami. Je istotako živ dokaz
nemške kulture. Popravila so v popu-
nem živahnem teku. Mesto samo si je
že dokaj opomoglo, a kakor kaže, se
število prebivalcev, ki je padlo z 8000
na 5000, ne bo tako hitro dvignilo,
ker je v obližju prehuda trgovska kon-
kurencija. Na trgu je živahen promet.
Seljaki dovažajo pšenice, ki jo pride-
lajo na enem hektaru do 2000 kg. pri
nas je 1700 kg. Cena ji je 240 D za
100 kg. Svinje se prodajajo po 9 D.
V mestu smo si ogledali gospodinjko
šolo, ki šteje 80 gojenk. Vrlo zanimiva
pa je «pletarska zadruha», ki izdeluje
šale, pelerine, ženske jopiče, gamaše
itd., večinoma za izvoz. Volno preja-
majo iz Francoske. Naši kmetje so se
kmalu zapletli v živahno kupčijo,
ker je vse za 20—40% ceneje kakor v
Ljubljani. Zal, da zadruga ni razstavila
na ljubljanskem sejmu.

Mesto nas je opoldne pogostilo v
Lovaškem združenju, popoldne pa so
nas povedli v velikanske hrame, kjer
imajo ogromne cementne sode za 11
do 13 vagonov vina in 80 lesenih ba-
rigelj z vsebino po 50 hl. Opoldanska
srbska delikatesa «odložec» (malo
prase), janjetina in gibanica, so se pri-
jetno zmedle z žlahtno kapljico, ki
nam je na mah zlezla nekam gori pod
lase. Opazili smo opasno moč devet-
stopinjskega vina in se raje pomečali
v govore, ki jih je otvoril gosp. vred-

ni morja in v razpravi, n. pr. tu-
di v skumparatu, ki lahko rkvirajo vse.

Rezultat sedanjega sporazuma je bil
ta: Lov v teritorijah vodah je pridržan
domačim ribičem. Kako daleč seže terito-
rijalna voda, določa vsaka država sama.
Italija dovoljuje našim ribičem lov v da-
našnjem obsegu okoli Palagruže. Lov z
novimi, za ribe selivite kvarnimi sredstvi,
je nedopusten. Kot mešane vode se sma-
trajo Kvarnerol in vode pred Zadrom. Tu
smejo loviti ribiči obeh držav. Na svo-
jem morskem ozemlju vsi vsaka država
policijo sama. Za «mešane» vode se do-
govore skupni ribarski predpisi.

Da se ugotovi dosedanjí obseg ribar-
stva naših ribičev okoli Palagruže in La-
stova in da se na lico mesta opredeli ob-
seg voda, kjer bodo ribarili ribiči obeh
narodov, in se zanje dogovore ribiški
predpisi, je šla na lice mesta posebna ko-
misija, v katero je vlada pozvala same
domačine, zlasti prve naše ribarske stro-
kovnjake. Ti so zdaj izvršili svoj posel po
danih instrukcijah. Italijani so nekaj do-
segli v Kvarnerolu, a nismo mogli pustiti
pasti Dalmatincev. Pogodba bo veljala
do konca leta 1924.

Politične beležke

— Zupanska volitev v Ljubljani.
Ljubljanski magistrat javlja, da se
trem občinim odbornikom ne more
dostaviti pravočasno vabil za izredno
sejo občinskega sveta 17. t. m. in da
se zato zupanska volitev odgodi. S stali-
šča zakona je ta korak opravičen,
ako odborniki brez lastne krivde ne
morejo biti pravočasno obveščeni.
Stvarno pa je škoda, da se volitev od-
laga, kajti izgovor, da afera Pesek ni
dovolj razčiščena, je prazen. Za raz-
umne ljudi je jasno, da je Pesek kriv.
Kdo more misliti, da bodo resne, nad
vsak dvom vzvišene priče obremenile
Antona Peska, če niso same z lastnimi
oči videle in z lastnimi ušesi čule
njegov delikt? Kako si more razumen
človek misliti, da bo državna uprava
vseh treh inštanec obsodila človeka
brez absolutno zanesljivih dokazov?

Kdo je tako naiven, da verjame pri-
smojeni laži o Jožefu Pesku? Naspro-
tne stranke, ki trdijo, da stvar še ni
jasna, imajo sedaj dolžnost, da se po-
učijo o dejanskem položaju. Klerikaleci
si spis lahko pogledajo, samo če zanj
vprašajo ministra notranjih zadev. Na-
čelstvo NSS bi ga bilo lahko že pre-
čitelo, pa je očitno, da pride preko
17. t. m., raje ubralo tako pot, da se
nekaj dni zamudi.

— Iz jugoslovanske demokratske
stranke. Predsednik demokratske
stranke g. Ljuba Davidović, finančni
minister g. dr. Kosta Kumanudi in na-
rodni poslanec g. Ljuba Trandafilović
se podajo jutri na pot v južne kraje
Srbije, da se informirajo o položaju in
delovanju stranke. Podajo se najprej
v bitoljski in ohridski okraj, kjer osta-
nejo približno 10 dni. Na povratku
ostane g. Ljuba Davidović nekoliko
dni v niškem okraju.

— Pašić o luki Baroš. Dopisnik mi-
lanskega «Corriere della Sera» se je
mudil te dni v Beogradu, obiskal mi-
nistrekega predsednika Pašića ter ga
vprašal o stališču jugoslovanske vlad-
e v vprašanju luke Baroš. Pašić je
na to vprašanje odgovoril: «Mi smo
stali dosledno — odevč je, da to po-
navljam — na stališču, da se naj iz-
vedejo vse določbe rapalske pogodbe,
ker smatramo to za edino možnost, da
pride do prijateljskih odnosajev med
Jugoslavijo in Italijo. Mislim, da je
umestno, ako poudarjam, da se bo ju-
goslovanska vlada v svojih pogajanjih
s samostojno reško državo ozirala na
Italijo in ne bo dajala nobenega po-
voda, da se z njene strani ugrožavajo
odnosaji, ki morajo vladati med obe-

ma. Zato je pa potrebno v
prvi vrsti z obeh strani dobre volje in
strpljivosti. S Zanollo se nismo mogli
pogajati, ker njegova vlada še ni pri-
znanja in ni prevzela oblasti v svoji
re. Naše stališče je, da se morajo ra-
mere na Reki najprej urediti, da se
tam konstituirajo zakonita vlada, potem
moremo šele začeti pogajanja z reško
državo. Prepričan sem, da vsak Ita-
ljan in Rečan priznava upravičenost
našega stališča. Ako je tako, potem
bomo lahko dosegli sporazum z Reko
in vse tri države bodo lahko sklenile
medsebojne ugovore, ki bodo v korist
njim vsem.»

— Karlistični načrti. Z ozirom na
poročila, ki jih je objavila dunajski
«Arbeiter Zeitung» o novih načrtih
habsburške propagande, pišejo češko-
slovaški listi, da so ti načrti samo teo-
retični. Načrt v glavnem sloni na moč-
nosti revolucij v nasledstvenih drža-
vah, in to posebno v Češkoslovaški in
v Jugoslaviji. Razni emigranti in v
gnanici so Karlu in njegovi okoli-
činam predložili položaj v teh državah v svo-
jem smislu, govorili so jim o neizogib-
nih prevratih, ki bodo imeli za nara-
vno posledico, da se zopet vzpostavi
donavska monarhija s habsburško di-
nastijo. Zato razkritja v «Arbeiter
Zeitung» ne morejo vznemirjati nika-
gar, ki posna dejanski položaj v na-
sledstvenih državah.

Sport in turiztika

Avtomobilna vztrajna tekma po Slove-
niji, določena na 16. in 17. septembra t.l.
se je preložila na 8. in 9. oktobra 1921. —
Sportna Zveza, Avtomobilni odsek.

Ljubljanska lirijska in Sparta igrata v
nedeljo dne 18. septembra prvo prve-
stveno tekmo v letošnji sezoni. Po do-
brih rezultatih zadnjih tekem obeh klubov
je pričakovati zanimive igre. Igra se na
prostoru lirijske ob pol 17. uri.

Slovensko planinsko društvo naznanja,
da zatvori Češko kočo pod Grinotovo
dne 12. septembra 1921. Glede drugih vi-
sokogorskih koč naj računajo turisti, da
bodo zatvorjene dne 19. septembra 1921.
Aljažev dom ostane oskrbovan in odpr-
te nadalje in se bo njegova zatvoritev
pozneje naznanila. Celo leto, tedaj tud
če zimo bosta oskrbovana hotela «Zlato-
rogo» in «Sv. Janez» ob Bohinjskem jeze-
ru ter Turistovska koča v Kamniški Bi-
strici, v Logarski dolini pa Piskernikova
zavetišče.

Prosveta

Sprememba v upravi osiješkega gleda-
lišča. Z naredbu pokrajinskega namestni-
štva za Hrvatsko je razrešen svoje dol-
žnosti dosedanjí upravnik pokrajinskega
gledališča v Osijeku, Gjuro Prejač; na
njegovo mesto je imenovan znani hrvat-
ski pisatelj Andrija Milčinić, sedanjí
upravnik skoplanskega pozorišča. Vrz-
ke razrešenja Prejača je v nezdruhliv razme-
rah, ki so vladale v gledališču pod njego-
vim vodstvom, kar je imelo za posledico
da se je razšel najboljši del osiješkega
ansambla.

Fr. Starovaški, «Za tretjo goro». V zalo-
gi Narodne tiskarne v Gorici, ozirom
knjižarne L. Schwentner v Ljubljani, iz-
šla pod gornjim naslovom petdejanski
znanega ljudskega pisatelja Starovaške-
ga. Knjga stane tri dinarje in bo dobro
došla našim odrom, katerim jo toplo pri-
poročamo.

Naše šole

Pričetek šolskega leta na Jesenicah
Prejeli smo: Vsled razširjanja griže
prične reden pouk tako na ljudski kako
tudi meščanski šoli na Jesenicah dne 1.
oktobra t.l.

kom započelo akcijo, da se zgradi na
Krvavcu (1853 m) planinska koča, ki ni
se imenuje Hribarjev dom.

Ne glede na potrebe turistike, kateri
tu obširno navajati je pač nepotrebno —
saj se stika na Krvavcu deset planinskih
steza — ima pa započeta akcija tudi
narodnem in idealnem oziru svoj pome-
Skalni grebeni Savinjskih planin pro-
namni stoji še na naši zemlji, bližnji po-
gled proti severu in zapadu iz bodočih
planinskega doma pa nam že kaže usli-
no mejo in če kaj, opominjalo nas t-
lime moža, po katerem naj se naziva na-
va planinska koča, da naša naloga še
dovršena, da naj jo obdržimo v sre-
duš, kakor ji je on služil svoje žive dni.

Da se uresniči idealna namera in z
blesti čimprej vrh zelenega Krvavca
«Hribarjev dom», se obrača Kranjski
podružnica SPD na celokupno slovens-
javnost, da ji pripomore z denarnimi pri-
spevki. Vsaka občina, korporacija, vsa
zaveden Jugoslovian prispeval svoj ko-
men za zgradbo Hribarjevega doma!

Imena tih kamnov se objavijo v čas-
pisu in ovekovečijo v planinskem domu
kjer naj se naš naraščaj prepričuje,
je znal sedanjí rod ceniti velike doko-
ke, velike može! — Odbor Kranjske
podružnice SPD, odsek podgorškega u-
tejtstva.

* **Imenovanja v diplomatski službi.** Ministrski svet je izvršil večje število imenovanj v diplomatski službi. Kakor nam poročajo iz Beograda, so med drugim imenovani za šefa kabineta predsednika ministarstva v činu načelnika tretjega razreda Reja M. Popović; za šefa sekcije v činu načelnika tretjega razreda Pera Taletov; za sekretarja drugega razreda v odeljenju za izvršitev mednarodnih pogodb dr. Alojzij Gradnik; za svetniške poslanstva: Ljuba Bajović, Nastan Pij Gjoča Nastasijević in dr. Todorović.

* **Imenovanja pri gradbeni direkciji.** Ministrski svet je pri gradbeni direkciji v Ljubljani imenoval: za inženjerja v VI. činovnem razredu gradbenega svetnika Viktorja Skaberneta in Karla Orla; za inženjerja v VII. činovnem razredu višje gradbene komisije / Antona Hanka, Jana Vanka in Leona Pinteriča; za inženjerja v VIII. činovnem razredu gradbene komisije Ladislava Beveca, Frana Filerja, Gvidona Guliča in Pavla Miklavca; za inženjerskega pripravnika v IX. činovnem razredu gradbenega adjunkta Rudolfa Kralja; za sekretarja v VIII. činovnem razredu komisarja dr. Rajnholda Kerschbaumerja in za sekretarja v IX. činovnem razredu koscipista dr. Iva Esta in dr. Stanka Novaka.

* **Letos potrjeni mladeniči** se s 1. novembrom 1921 pozovejo v kadrovske službe. Mladeniči naj bodo pripravljeni na to, kajti vsaka zamuda podaljša kadrovske službe na 3 leta, starešino družine pa zadene globa 100 do 300 dinarjev ali zapor, če pozvanega člana ni odposlal v kadrovske službe.

* **Podčastniška šola v Zagrebu.** Meseca oktobra 1921. se sprejme 500 gojencev v IV. pešadijsko podčastniško šolo v Zagrebu. Pogoji: državljanstvo, starost 17 do 21 let, 2 razreda srednje, vsaj pa 4 razrede ljudske šole, neomadeževano vedenje, samski stan, dovolj starosti. Lastnoročno prošnje je do 25. oktobra 1921. vpošlati komandantu IV. pešadijske podčastniške šole v Zagrebu. Pričetek šole 10. novembra 1921. Več se izve v tujakajnem mestnem vojaškem uradu v mestnem domu.

* **Habsburški dvorni vlak** — last kralja Aleksandra. Včeraj zvečer je prišel v Ljubljano iz 9 vagonov obstoječi kompletni dvorni vlak bivšega cesarja Karla, ki ga je prisodila zavezniška reparacijska komisija naši kraljevini in preide tako v last našega kralja Aleksandra. Vlak ima 121 ton in se je odpeljal ob 21. uri v Beograd.

* **Selitev.** Znani slovenski humorist se je preselil v Jugoslovansko tiskarno, kjer v "Slovenec" in "Novem Casu" zabava čitatelje z istimi dovtipi, radi katerih se je moral že tolikokrat seliti. Od "Resnice" čez beograjski presbiri in ljubljanski "Naprej" je prijel srečno do "Slovenca", kjer si bo zgradil svoje gnezdo za nekaj časa, dokler ga ne zadene ista usoda, ki ga "preganja" vse njegovo življenje: na koncu konec bo moral melanholično vzdihniti, da slovenski "humoristi" nima sreče!

* **Klerikalni agitator.** Pred deželnim sodiščem v Ljubljani je bil dne 14. septembra obsojen po § 104 srb. zak. bivši daer, sedaj v državni finančni službi, Rudolf Simončič iz Horjula, milostnim potom na globo 50 dinarjev (v slučaju neizterljivosti na 1 dan zavora) in poravnave sodnih stroškov, ker je 2. maja pred občinskimi volitvami v službo gredoč agital po hišah vasi Podolnice z oboju nadučitelja Antona Urbančiča, češ "mi ne smemo biti s strankami, ki so proti duhovnom, moramo gledati pod kakšno vzgojo bodo prišli naši otroci, tako slabe glave, kot je naš nadučitelj, jaz ne poznam". Tako je dobil zaslužen plačilo klerikalni agitator, ki je jemal ugled nadučitelju, ki politično sploh ni nastopal.

* **Peskov akt.** Gosp. Deržić objavlja, da Peskovega akta ni še videl, pač pa da je pokrajinsko upravo naprosil, ker je prišlo dovoljenje, da ga lahko vpo-gledajo gg. dr. Rybář, Deržić in Pe-sek, naj se spis iz Beograda pošlje v Ljubljano. S tem je Pesek zopet pridobil nekaj dni. Če bi se mu res mi-dilo, bi se bil odpravil v Beograd isti hip, ko je prišlo dovoljenje na pokra-jinsko upravo. Mislimo, da je stvar zanj dovolj važna, da bi bil že danes lahko v Beogradu. Vse to umikanje pa ne bo nič pomagalo.

* **Da se ne pozabi.** V svojem listu je 27. avgusta 1921 g. Pesek izjavil, da vložil tožbo proti dr. Žerjavu, "Ju-tru" in "Pondeljku", ker so ga obdol-žili dejanj, kaznivih po §129 b k. z. Istočasno je obdolžil isti list dr. Žer-java, da vedoma piše neresnico. Do danes g. Pesek tožbe ni vložil, pač pa je bila takoj vložena tožba radi ža-ljenja časti proti uredniku "Jugosla-vije" in Antonu (ne Jožetu) Pesku, da se mu da prilika prevzeti odgovor-nost za članek "Jugoslavije". G. Pesek je pri hišni preiskavi izjavil, da te od-govornosti ne prevzame, češ da je bil odsoten. Vseled tega bo odgovarjal sa-mo urednik "Jugoslavije". Ker je mi-nilo že 14 dni od Peskove izjave, da bo vložil tožbo proti dr. Žerjavu in "Jutru", ga opozarjamo, naj to hitro stori, da stvar ne zastara. Ali je g. Pe-sek tožil "Naprej"?

* **Svarilo filozofov.** Iz profesorskih vrst smo prejeli: Filozofi, ki imajo ab-solutorij, a še niso dovršili profesorske

ga kspita, naj ne vstopijo v službo. Plača suplenov brez kspita znaša 1500 din. letno s pripadajočimi draginjskimi dokla-dami. Učna obveznost neizpravljenih sup-lenov je za dve tedenski uri večja, na-grada za nadure pa za 6 din. manjša ne-go pri izpravljeni. Šolsko delo začetnika tako absorbira, da le z naporom najsi-njše energije v 2 do 3 letih napravi iz-pit. Kdor ostane še eno leto na univerzi in potem vstopi v službo s popolnim iz-pitom, lahko z diferenco v prejemkih v 2 letih nadoknadi stroške, povzroče-ne s študijskim letom. — Tudi se priporo-ča izbira tistih predmetov, za katere pri-manjkuje profesorjev; sicer bo absoluten kljub izpitu težko dobiti službo in, če jo dobi, bo vendar moral poučevati pred-mete, za katere nima strokovno uspo-sobljenosti.

* **Smrtina kosa.** V Ljubljani je umrla gospa Fani Hartman, soproga po vsej Sloveniji znanega gostilničarja pri Figov-cu na Dunajski cesti. Skrbni gospodinjci bodi ohranjen blag spomin. — V vasi Hrib pri Koprivniku je umrla ga. Ivan-ka Ožbalt.

* **Slovesna prisega ljubljanskih sred-njoškolskih profesorjev** se je izvršila dne 14. septembra v kapelici I. državne gim-nazije.

* **Služba božja v evangelijski cerkvi** v Ljubljani se vrši v nedeljo ob desetih do-poldne.

* **Pevski zbor Glasbene Matice** v Ljub-ljani. Prvi sestanek vseh pevki in pevcev se vrši danes, v soboto, ob 8. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice, Ve-gova ulica 7. Prosimu polnoštevilne ude-ležbe, ker se na sestanku določijo med drugim tudi pevske vaje. — Odbor.

* **Premog.** Gospodje zdravilniki, notarij in odvorniki v Ljubljani, ki reflektirajo za bodočo zimo na odmerjeno množino premoga za ordinacijske, odnosno pisarni-ske prostore, naj vpošljejo svoje prijave šimprej mestnemu magistratu.

* **Preskrba s čiščenjem premogom.** Tvrn-ka Uher v Ljubljani nam poroča: Za bo-dočo zimo si bodo mogli nabaviti premog tudi oni, ki nimajo izkaznice in ne bodo kot lansko leto ostali brez premoga. Špe-dicijska tvrdila F. & A. Uher v Ljub-ljani se je posredilo nabaviti večjo mno-žino finega češkega premoga, ki po svo-jih kakovosti daleko presega naš premog, ki pa bo z ozirom na stanje valute malo dražji. Ker se je bati, da Češkoslovška pozneje prepove izvoz, kakor se je to lansko leto zgodilo, se opozarjajo intere-sentje iz Slovenije, katerim je v prvi vrsti namenjen ta premog, da se pravo-časno priljavijo in sicer v pisarni omenje-ne tvrdila v Selenburgovi ulici 4.

* **Razstava planinskih slik** v Ljubljani v Jakopičevem paviljonu ostane odprta še do dne 20. septembra 1921. S tem se omogoči posebno dijaštvu, da si ogleda razstavo. Pri posetu dijakov v skupinah pod vodstvom učiteljev se zniža vstop-nina na 2 K od osebe.

* **Vodstvo "Družbe sv. Cirila in Meto-da"** v Ljubljani izrekla tem potom iskre-no zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je 32. glavna skupščina tako lepo izvršila. Posebno pa se zahvaljujemo pokrajinskemu namest-niku, ministru gospodu Ivanu Hribarju, gospodu predsedniku "Jugoslovenske Matice" in Sokolskega Saveza dr. Vla-dimirju Ravnburju in gosp. poročniku Edo Delaku za lepe pozdravne besede. Prav iskrena hvala vsem cenjenim zho-rovalcem, vsem cenjenim delegatom na-ših podružnic in zastopnikom pokrovi-teljstev. Končno se prav tople zahvalju-jemo vsem darovalcem in darovalkam denarnih prispevkov pri veliki skupščini.

* **Cvetlični dan za Ciril-Metodovo dru-žbo.** Cvetlični dan, katerega sta priredili dne 8. t. m. moška in ženska C. M. po-družnica v Šiški je prav lepo uspel. Žen-ska podružnica je izročila glavni družbi 9347 K 80 v. moška pa 4537 K 80 v. in 6 italijanskih lir. Iskrena hvala pri-re-diteljem, vsem sodelovalcem in daroval-cem!

* **Društvo bančnega uradništva Slove-nije** v Ljubljani vabi vse bančno urad-ništvo brez razlike na zborovanje, ki se vrši v torek dne 20. t. m. ob 20. uri zve-čer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: Pokojinsko zava-rovanje. Ker je to vprašanje izredne važ-nosti za slehernega, prosimo polnošte-vilne udeležbe.

* **Sciavi, sciavetiti!** V zadnjem času je opažati po Ljubljani vse polno ita-lijskih trgovcev, posebno mešetar-jev, ki pokupujejo v naših krajih ži-vino. Možakarji se obnašajo silno objest-no in izvalivalno, kakor da bi prišli kol-gospodarji med svoje lalpece. Kjerkoli jih srečaš ali dobiš, govore izjavljajo glasno italijanski, med govori pa jo ponovno slišati psolve na naš narod, kakor sciavi, sciavetiti itd. Te sinove tisoletne kulture bo res treba na kak način poučiti, da imajo na naših tleh brezpozorno spoštovati naš narod in naš jezik!

* **Pazite, da ne nasedete!** Prejeli smo: Z ozirom na to, da se še pojavlja jo brezvestni elementi, ki se hočejo okoristiti na račun bednih pogorcev, podpisani odbor opozarja vse, da vsak-do zahteva, predno kaj daruje, od pro-silca po županstvu na Ježici izdano potrdilo o indentiteti. — Pomožni od-bor za pogorele v Klečah.

* **Nazadovanje nemških šol** v Mariboru. Letošnje vpisovanje v obe nem-ški osnovni šoli je pokazalo, da se što-vilo nemških otrok krči. V prvi razred obih šol se je vpisalo 17—20 učencev, dočim so slovenski razredi tako pre-

napomnjeni, da so vednoma potrebovali sporednice. Tudi nadaljni razredi nem-ških šol imajo v primeri s slovenskimi jako malo učencev. Prihodnje leto se bo radi tega vsakakor ena nemška šola morala opustiti.

* **Prijatelj ljudske uporabe.** Vele-industrialec Max Drach, držav-ljan češkoslovške republike, je zgra-dil v Capragu pri Sisku na laadne troš-ke moderno urejeno ljudsko šolo ter jo poklonil občini.

* **Občinski volilni red** za Primorje. Italijanski ministrski svet je dne 15. t. m. potrdil občinski volilni red za novo anektirano ozemlje. Nove ob-činske volitve se bodo vršile v januarju prihodnjega leta.

* **Umri je predčerašnjim** v Kamniku načelnik tamkajšnje Meščanske korpor-a-cije, trgovce in posestnik g. Janko Ko-schier v 57. letu starosti. Bil je iskren narodnjak in odličen upravitelj obširnega gozdarstva Meščanske korporacije. Kam-niške meščane je z njegovo smrtjo zadel težak udarec.

* **Umri vseh stekline.** Pavel Slobodja-nac je prišel to dni v Osijek k zdravniku, kateremu je tožil, da ga nekaj tliči v gr-lu. Že v nekaterih dneh je Slobodjanac obel na steklini in polletja mu je oblek-la prišilen jopič za umobolne. Njegova žena je izjavila, da ga je nedavno ugri-zel stekel pes. Na potu v bolnico je Slo-bodjanac umrl in tramvaju za steklino.

* **Ustreljen od vojaške straže.** Čevljar-ski pomočnik Mirko Skvorc iz Zagreba se je pred kratkim vračal pozno v noč domov. Šel je mimo vojaške straže. Ker se na njen poziv ni ustavil, je vojak iz-sprožil in Skvorca smrtno nevarno za-del.

* **Najdenček.** V torek je opazil vini-čarski čuvaj Gelsner na Košku v Lajterš-perku in sicer na Ferliševem posestvu, kako so svinje stikale po nekem ovocu. Na svojo iznenadenje je našel v ovocu okoli 6 tednov staro dete ženskega spo-la. Odneseš je otroka takoj v sosednjo hišo, kjer so ga prevzeli. O nečloveški materi ni sledi.

* **Ponesrečil se je stavbni svetnik** pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradu g. Leon Pinterič. Ravnal je tako neprevi-dno s samokresom, da se je sprožil. Kro-gla je prodira skozi Pinteričevo uho v glavo in običala pod očesom, ki je iz-gubljeno. Pinterič so takoj prepeljali v bolnico.

* **Nesreča v tovarni Indus.** Bolta Fran-c, delavec v tovarni Indus v Ljubljani, je delal na skobelniku. Pri delu mu je deska vsled grče odskočila. Ko je hotel zgrabi-ti desko, ga je zagrabil stroj in mu od-trgal na desni roki dva prsta.

* **Nesreče.** Keršička Rudolf, mizar-ski pomočnik pri Bizjaku na Celovski cesti je obal desko na stroju. Pri tem ga je zagrabil stroj in ga ranil na levi roki. — Pungarčič Miha, ključavničar južne železnice v Mariboru, se je peljal po trav-niku proti domu. Na hrbtu je imel nar-brnčnik, poln krompirja. Zadel je ob neki kamen, omahnil in padel ter se pri padcu precej poškodoval po desni roki.

* **Bitka z grabljami.** Miha Stare, po-sesnikov sin iz Turniš pri Dobu se je vračal s polja domov. Na rami je nesel troje grabelj. Na potu je srečal brata Franceta in Martina Sušnika, s katerima je imel že zjutraj prepir. Prepri se je vnel iznova. Razvil se je krmalu v pretep. Da bi se obranil nadležnih bratov Sušnikov, je Stare odložil dve grablji, z ostalimi pa se je hotel otresti. Toda ravno to je postalo za njega usodopolno. Brata Suš-nik sta namreč takoj posegla po grabljah in ga potem tako premikastila, da je do-bil posebno na glavi precejšnje rane.

* **Okradena in oropana občinska bla-gajna.** Pred par dnevi so neznani tatovi ukradli iz zaklenjene sobe občinsko bla-gajno v Dolenci Lendavi na Prekmur-skem, jo izropali, virgli potem v potok in z denarjem izginili.

Sokolski vestnik

NATEČAJ JUGOSLOVENSKIM UMETNIKOM.

Starešinstvo Jugoslovanskega Sokol-skega Saveza v Ljubljani razpisuje za I. jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljublja-ni leta 1922, sledeči natečaj: I. za načrt lepaka, ki naj bo približno 120 cm širok in sorazmerno dolg. Nagradi za načrt le-paka, izdelan v barvah in v pomanižni obliki (ena petina prave velikosti) sta določeni po 1000 in 500 dinarjev. II. na-črt za šest razglednic sokolske idejne vsebine, nagrada za vsako razglednico po 500 dinarjev.

Vse načrte, ki jih bo ocenila posebna komisija, je poslati na naslov: Jugoslo-venski Sokolski Savez v Ljubljani, Na-rodni dom, najkasneje do dne 15. okto-bra 1921.

Starešinstvo Saveza si pridrži pravico načrte, ki ne bodo nagrajeni, odkupiti.

Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

* **Narščajev pododsek Sokola** I javlja, da je v nedeljo dne 18. t. m. ob dveh po-poldne skupno slikanje moškega narašča-ja-udeležnikov planinskega zleta na trgu Tabor. Slikanje je obvezno. Priti je v po-polni pohodni opremi kot na dan zleta. Po slikanju je predaja vojaške opreme. Vsak naj pazi, da prinese čisto skodeli-co, količice, vrvice itd. Slike v formi raz-glednice se naročajo pri vaditelju moške-ga naraščaja ob telovadnih urah. Zdravo.

SE ENKRAT LJUBLJANA ALI TRST?

"Jutrova" članek "Ljubljana ali Trst?" je vzbudil v Trstu več odmeva ko do-ma. Vseled slučajno enakih začetnic v podpisu je "L'Era Nuova" članek pripisala ministru Kukovcu, dasiravno akti-vnen minister ne more na publicističen na-čin izraziti svojih mnenj proti sosednji državi. (To bi lahko vedel tudi neki ljub-ljanski list.)

"L'Era Nuova" prinaša bistveno vse-bino našega članka in oklic "Narodne Obzorce" na jugoslovansko trgovstvo. Vi-di se, da je poziv na gospodarski boj kot Italije preplasil Tržačane, čim se je pri-kratk pojavil. Laški listi trde, da govori iz teh pozivov sovraštvo, katero je Av-strija umetno vzbudila v srcih Jugoslo-vanov proti Italijanom; govore tudi — o potrebi priručnega sporazuma z Jugosla-vijo (cordiale intesa) in se tolažijo, da Trst ni izgubil toliko na svoji trgovski važnosti kakor smo trdili.

Poplah Italijanov in slabotna njihova argumentacija dokazujeta, da smo na pravi poti.

Ne sme pa ostati pri golem geslu: "Boj kot Trstu, boj kot Italiji!" Tudi bi bilo napačno, če se zadovoljimo s potrebnim kaznovanjem raznih laških baraba-čev in senzajlov, ki se skoraj vsak dan pritepejo k nam in tod s svojim obnaš-anjem izzivajo. Gotovo je potrebno, da očistimo javne lokale in naše ulice tega mrčesa in da jih pri nas primerno podučujemo, da znajo tudi mi pravilno oceniti fašistovske izgrede in požige. Mnogo važnejše pa je, da s primerno organiza-cijo vplivamo na gospodarski promet. Tu morajo vzeti strokovnjaki stvar v roke v velikiem stilu. Fašistovski izgrede so nam samo stani opomini, da ne smemo popustiti in da imamo masčevati izgubo svojega Primorja ter poniževalni Rapalo, in da moramo z gospodarskim delom izbiti požrešnemu sosedu iz rok one pri-dobitve, ki jih je hotel vtakniti v žep s svojim političnim brigantstvom.

Statistika naše zunanje trgovine nam navaja, da je naša trgovska bilanca pasivna tudi proti Italiji. Od nje smo dobili za mnogo več blaga, nego smo ji pro-dali. Razmerje med liri in dinarjem, ki sta bila za časa Koste Stojanovića že enaka, se je primerno poslabšala. Seve-da je tu mnogo drugih razlogov, toda Italija je pošteno pomagala pri padcu naše valute z zakulisno igro v Curihi in s celo vrsto političnih intrig proti nam. Ne pozabljajmo, da so nam padli Lahi v hrbet na Koroskem, v Parizu, na Dunaju, v Baranji, Budimpešti, Curihi, ne po-zabljajmo, da imamo ravno sedaj zopet borbo proti njim zaradi Albanije v Ze-nevi in da znači načrt v Pulji izdelanega ribarskega dogovora novo izgubljeno bit-ko na Jadranu. Italija nam dela sitnosti v Črni gori, ona nam je požrla Reko! Vse to so ne le zelo važni politični mo-menti, vse to pomeni poleg slabe valute direktne izgube ogromnih svot za naša-ga industrijaleca, trgovca, eksporterja.

Ljubljanski sejem je pokazal, da se naša mlada podjetnost polagoma razvija. Vendar pa še dolgo ne produciramo sa-mi tega, kar potrebujemo doma. Ko gre za to, kaj naj najprej ustanovimo, si moramo odgovoriti, da je najpotrebnejša ona industrija, koje produkte dobivamo sedaj iz Italije. Nje se moramo najprej iznebiti. Kjer pa v doglednem času ni mo-goe govoriti o lastnih ustanovitvah, tam se vprašajmo: Ali mora ravno Itali-jan prodati Jugoslovancu za drage lire svoje manj vredne izdelke? Nemčija ima veliko industrijo, s katero se Italija izda-leka ne more meriti. Nemški izdelki so solidnejši in tudi cenejši. Tudi valutna razlika ni tako ogromna. Nemčija je od-jemalec naših izdelkov in lahko to še v mnogo večji meri postane; končno je pa Nemčija naš reparacijski dolžnik. Vsi ti razlogi naravnost silijo, da se od Italije obrne naša trgovna k Nemčiji, tudi če bi Lahi ne imeli fašistov in če bi tržaški Narodni domovi še stali.

Na prihodnjem ljubljanskem sejmu bo obilo nemškega blaga. Če hočemo z nem-škim blagom v kvaliteti in cent konkur-irati, nam more biti to samo dobrodošlo. Ita-lijanskega blaga pa ne bomo smeli trpeti pri nas, izvezmo izdelke slovenskih tvrdk, ali pa ponujamo od slovenskih po-sredovalcev, v kolikor niso v laških služ-bah. Tržaški sejem ima izrecno priznani namen, napraviti Trst za glavno tržišče Levante. V Trstu naj bi Francozi, Angle-ži, Nemci in Lahi ponajali svoje blago Jugoslovonom, Rumunom, Bolgarom, Grkom in Albancem. Iz tega ne bo nič! Ino-zemci, ki hočejo kupčevati z Jugoslavijo, naj pridejo na ljubljanski sejem in na naša tržišča. To je zmisel ljubljanskega in vseh drugih jugoslovanskih sejmov. Organizatorji ljubljanskega sejma so še-le pričeli izvrševati svojo nalogo. Sedaj gre zato, da se sestavi seznam virov, odkod je mogoče dobiti solidnejše blago po boljših cenah in kako končno urediti naša najvažnejša gospodarska in zuna-nje-politična vprašanja. To organizatorno delo je važen del naše gospodarske in zunanje politike. Pravilno strokovno vod-stvo bo povzdignilo in razvilo naše go-spodarstvo ter kaznovalo Italijo za njene zločine. Predvsem pa treba geslo "Boj kot Italiji!" primerno razširiti v vse slo-je, da si bo tudi deljansko izvrševalo. Čas plačila za naše Primorje prihaja počasi, pa gotovo!

Dr. V. K.

Cekovni promet v mesecu avgustu

izkazuje pri vseh treh zavodih, to je pri čekovnih uradih v Ljubljani in Zagrebu ter pri poštni hranilnici v Sarajevu, sku-paj 273.147 vplačil in izplačil v znesku 2862 milijonov kron. Stanje imovine je koncem avgusta skupaj 497 milijonov. Imojteljev čekovnega računa je bilo 31. avgusta skupaj 6478.

— **Carinski dohodki v proračunskem letu 1920/21** znašajo 786.312.718,23 din. v srebru.

— **Vzpostavitev neoviranega jugoslovans-kega tranzitnega prometa preko Soluna.** Trgovinska komora v Beogradu je pre-jela od grškega poslanstva obvestilo, da so vse zapreke odstranjene, ki so ovirale jugoslovanski tranzitni promet preko Soluna.

— **Dobava 2000 kg svinjske masti:** Komanda dravske divizijske oblasti razpi-suje dobavo 2000 kg svinjske masti za potrebo mariborske garnizije. Pismeno ali ustne ponudbe je vložiti do dne 22. sep-tembra pri komandantu vojnega okrožja v Mariboru ali pri divizijski intendantu-ri v Ljubljani. Pogoji so na vpogled pri imenovanjih dveh vojaških oblastih. Pis-mene ponudbe je kolkovati s kolkom za dva dinarja.

— **Zagreški trg dne 15. septembra:** pšenica 1075 do 1085 K, koruza 875 do 885 K, rž 900 do 910 K, ječmen 960 do 980 K, pisani fižol 900 K, beli fižol 1020 do 1050 K, oves 790 do 800 K, moka št. 0 (z vrečami) 16.60 K. Cene franko vagon Zagreb. — Večjega prometa ni. Navzile nizkemu stanju valute ni povpraševanja iz inozemstva. Samo po ječmenu povprašujejo posamezni tuji pivovar-niki, vendar vsled evakuacije Baranja, glav-nega področja za pridelovanje pivovar-niškega ječmena, ne pride pivovarski ječmen pri nas kot izvorni pridelek več toliko v poštev.

— **Cene živine na Dunaju** dne 12. sep-tembra: za 1 kg žive teže: voli po kva-liteti 120 do 160 a. K, bikli po kvaliteti 92 do 130 a. K, krave 92 do 132 a. K, teleta 65 do 90 a. K. Priguanih je bilo 3190 komadov, od tega 64 maščarske, 359 rumunske, a ostalo domače provenijence.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 217 — 219, Bukarešta 208 — 215, Milan 985 — 990, London 890 — 900, Newyork ček 235 — 236, Pariz 1680 — 1688, Praga 287 — 290, Svica 4000 — 4200, Dunaj 15.10 — 15.20, Budimpešta 46 — 47.50, valute: dolar 236 — 237, avstrijske krone 16.50 — 17.50, rublji 18 — 22, češke krone 265, napoleoni 760 — 775, marke 215 — 216, Banka za Primorje 760 — 760, Trg. obrtna banka 245, Hrv. eskomptna banka 685 — 700, Brodska banka 425, Jadranska banka 1600 — 1640, Jugoslovenska banka 545 — 550, Ljub. kreditna banka 815, Pristedska 5160 — 5200, Rečka puška banka 385 — 400, Goranin 600 — 650, Gutman 1550 — 1575, Nar. šumska industrija 600 — 615, Našička industrija drva 505 — 540, Slavonija 680 — 720.

Beograd, valute: dolar 57, marke 53, leji 53, levi 38, češke krone 72.50, de-vize: London 220, Pariz 412, Praga 72.50, Dunaj 3.79, Berlin 54.25, Milan 249, efekti: Narodna banka SHS 2735.

Dunaj, devize: Zagreb 666 — 670, Beograd 2664 — 2684, Berlin 1457 — 1463, Budimpešta 292 — 295, Bukarešta 1485 — 1441, London 6016 — 6035, Milan 6890 — 6910, Newyork 1630 — 1640, Pariz 11205 — 11245, Praga 1869 — 1875, So-fija 1025 — 1035, Varšava 3225 — 3425, Zürich 28278 — 28375, valute: dolarji 1618 — 1622, levi 1010 — 1020, marke 1452 — 1458, funti 5920 — 5960, franco-ski franki 101655 — 10195, lire 6960 — 6980, dinarji 2654 — 2674, poljske marke 3335 — 3325, leji 1435 — 1445, švicarski franki 28225 — 28275, češke krone 1889 — 1875, maščarske krone 292 — 295.

Zürich, Berlin 335, Newyork 581, Lon-don 2156, Pariz 4095, Milan 2475, Praga 695, Budimpešta 110, Zagreb 250, Bu-karešta 500, Varšava 013, Dunaj 047, av-strijske žigosane krone 040.

Berlin, Italija 1455.50 — 1456.50, Lon-don 399.50 — 400.50, Newyork 107 — 107.30, Pariz 755 — 757, Svica 1850.50 — 1854, Dunaj 695 — 705, Praga 128.25 — 128.75.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja ob uri	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo
16. sept.	7. 14. 21.	737.2 735.7 736.5	13.7 28.0 19.2	sl. vzh. sl. jgsp.	jarno

Srednja večerajšnja temperatura 19.6, nor-malna 14.8.
Vremenska napoved: lepo, toplo vreme
Solnce vzhaja ob 5.38, zahaja ob 18.10.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij "Jutra".
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

VSI NA DELO, DA REŠIMO BRATE!

Stavbina parcela
na vogalu Bealjeve ceste in Komenskoga
ulice, nasproti šoli vadike, s poslopjem
števil. 20 se da s 1. januarjem 1922
v najem, event. se tudi proda. Pri-
pravna za obrt, trgovino, za skladišče, kjer
se tudi lahko lastnik udeleži kot družbenik.
Adolf Hauptmann, lastnik, Sv. Petra
cesta št. 30. 1527 3-1

Tečaj živilskih jezikov

(srbohrvaščina, francosčina, italijanščina, an-
gleščina, nemščina), ki so se vršili za dve
šolski leti v šoli na Ledini, se bodo nadalje-
vali letos v realki. Vpisovanje se vrši
od 15. septembra do 23. septembra vsak dan
od 1/6. do 1/7. ure zvečer v I. a razredu
realke, vhod skozi dvorišče. — Zasebne ure
in pouk v skupinah.
Vodja tečajev: 1525
Josip Jeras,
diplom. iz francosčine na univerzi
v Bordeauxu.

Dvonedstropna vila

s zelenjardnim in sadnim vrtom v Framu
pri Mariboru je na prodaj.
Več por. Leopold Šibenik, učitelj v
Framu. 1470 2-2

Iv. Jax in sin

Dunajska c. 15., Ljubljana.
Šivalni stroji
Izborna konstrukcija
in elegantna izvedba
iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1857.
Veselo podarje brezplačno.
Pisalni stroji
„Adler“.
Geniki zastoj in tranko.
Kolesa iz prvih tovarn:
Dürkopp, Styria, Waffelnrad.
1419 Začasno znižane cene. 10-8

Velika izbira otroških vozil-
kov, dvokoles in
šivalnih strojev poceni. F. Batjcl,
Ljubljana, Stari trg št. 23. Sprejme
se v polno popravilo za emajliranje s ogugem
in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šiva-
lni in razni stroji. Mehanična delav-
nica, Karlovska cesta 4. 1112

Trieder na prodaj.

Na ogled v Trgovini Gerber, Kon-
gresni trg 4. 1532

Fižol, suhe gobe in laneno seme

kupuje in plača najvišje dnevne cene
Kmet & Komp.
Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.
Telefon interurb. 319.
Stalna zaloga moker vrst. koruze, ovsa,
brinja in vseh drugih deželnih pridelkov.
Zahtevajte ponudbe!

Športne klobuke

iz blaga
za dame in gospode
izdelujem po meri, naročilo in poljubni
izberi, iz lastnih blagovnih vzorcev, podobni
k vsaki obleki ali kostumu, pripravi za
turiste, kolesarje in potovalce, za dež itd.
S. Potočnik
Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I.

Pohišstvo in tapetniška delavnica.

Spalne in jedilne sobe, pisarniške
oprave, fotole, klubove garniture
ter kuhinjske oprave po nizki ceni
Brata Sever, Ljubljana, Kolizej,
Gosposvetska cesta št. 13.

Tovarna
Gerger
čevljev
Tržiču,
Slovenija.
Zaloga, pisarna in pro-
daja na debelo in drobno
v Ljubljani v lastni hiši, na
Bregu 20.

Izdeluje vsakovrstne čevlje

za gospode, dame, deklice, dečke in otroke
iz boks-, ševro-, lak-usnja in drugega ma-
teriala.

Najboljša kvaliteta! — Najmodernejše oblike!
Konkurenčne cene! 1409 8-7

Ponudite
vse nenporabne zlate predmete: verižice,
prstane, obeske, zapustnice, uhane
itd., kateri predmeti Vam leže doma in jih
1170 ne nosite 20-16
trgovi F. ČUDEN
trgovina ur, zlatnine in srebrnine,
Ljubljana, Prešernova ul. 1.
Oblastveno koncesijonirani informacijski zavod

Drago Beseljak

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5
dobavlja vse kreditne in privatne in-
formacije v tu- in inozemstvu. Vabone-
mentu ter posamezno, cene zmerne. 191 14

„Diamant“

Pozor pekli „Diamant“-tovarnice Hauser
& Sobotka Beč-Stalau se dobiva zopet v
predvojni kakovosti pri glavnem zastop-
ništvu za Jugoslavijo **Edvardu Dužanec**
v Zagrebu. — Skladišče **Strossmayer-**
ova ulica 10. 1581 15-1

Kmetovalci, pozor!

Velike uspehe dosežete pri prasi-
čih, govedih itd., ako primete krmni
redni prašek **REDIN**, lekarnarja
Plecollija v Ljubljani. 637 25-17A

Fani Hartman, roj. Golob
gostilničarjeva soproga (po domače „pri Figovcu“)
danes ob 1/9 uri zvečer v 57. letu svoje starosti po kratki a mučni bo-
lezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajočo, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nam nepozabne soproge in mamice bo v soboto ob 8. uri
popoldne iz hiše žalosti na Poljanski cesti št. 16 (Joseffinum) na pokopa-
lišče k Sv. Križu.
Počivaj v Bogu preljubljena mamica!
V Ljubljani, dne 15. septembra 1921. 1528
Matevž Hartman,
soprog.
Fanči, Lenči, **Ciril,** **Marička,** **Ivan, Matilček,**
hčerki. sin. sestra. brata.
Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Predtiskarija
klekkanja in veziva
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“

pnevmatiko Dunlopp-Reithoffer-Aquila se kupi najceneje pri trvdki
IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Jancigaj & Gagel **specijalna trgovina**
raznovrstnega bombaža, športnih
čepic, čevljev in gamaš. 59
Na veliko in malo.
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 5.

MENJALNICA

SLOVENSKE ESKOMPTNE BANKE
v Ljubljani, nasproti glavnega kolodvora.
Kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših
dnevni cenah. — Ima poseben borzni oddelak. — Pre-
Telefon št. 3. vzema vse bančne posle. Telefon št. 3.
1412 7-7

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo,
pohišstvo in lakiranje raznih „koles“ v peči, naj se obrne na trvdko
Tone Malgaj, **stavbni in pohištvni**
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 6.

Ivan Zakotnik

Telefon št. 379. **mestni tesarski mojster** Telefon št. 374
Ljubljana, Dunajska cesta 46.
Vsekovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače,
hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lede-
nice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. 1531 80-1 **Tovarna furnirja.**

Gramofone, plošče, godbene avtomate,
igle, peresa, posamezne dele
edino pri trvdki 562 48
A. RASBERGER
Ljubljana, Sodna ulica 5.
Mehanična delavnica za vsa popravila in druge precizne mehanike.

Svetovna vojna

v pesmi in slikah, I. in II. zvezek.
Cena posameznemu zvezku 4 krone.
Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“,
Sodna ulica 6.

Najnižje cene! Najnižje cene!
VULKAN **tvornica gumijevih**
izdelkov v Kranju
TERIA
GUMIJEVI PROPEVNIKI
VULKAN KRANJ
Izdeluje
prvovrstne podpetnike.
Čisto domače podjetje!
Zahtevajte cenike!
Edina tvornica te vrste v Jugoslaviji. Svetovno priznana kvaliteta.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Mari-
bor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb,
Wien, Opatija, Zadar, 1903 26-3
New-York, Frank Sakser, State Bank.
Poslovne zveze z vsemi večjimi mesti v tu- in inozemstvu.